

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17CoCsp/31/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8222201826
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8222201826.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Mariana Hoffmanna, PhD. a JUDr. Eduarda valenčina v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, právne zastúpená Mgr. Matúš Macko, advokát, advokátska kancelária karpátska 804/10, Svidník, proti žalovanej Tatra banka, a.s., so sídlom Bratislava, Hodžovo námestie 3, IČO: 00 686 930, o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 4Csp/53/2022 – 68 zo dňa 03.03.2023 takto

rozhodol:

M e n í rozsudok vo vyhovujúcom výroku tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni sumu 100 eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

P r i z n á v a žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu voči žalovanej s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne prvoinštančný súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd rozhodol takto:

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni sumu 400 Eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Vo zvyšku súd žalobu zamietá.

III. Žalobkyňa má voči žalovanej právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

Prvoinštančný súd tak rozhodol o žalobe žalobkyne, ktorá sa domáhala voči žalovanej zaplatenia primeraného finančného zadostučinenia vo výške 4.764,61 Eur a náhrady trov konania.

Prvoinštančný súd zistil, že rozsudkom Okresného súdu v Bardejove sp. zn. 1Csp54/2018 z 17.10.2019 bolo určené, že zmluvné podmienky uvedené v čl. I Základné ustanovenia zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru s poistením pre fyzické osoby zo dňa 08.07.2011 v znení: „spracovanie žiadosti o úver (spracovateľský poplatok): 2% z výšky úveru minimálne 30 Eur, max 300 Eur, poplatok za správu úveru: 2 Eura (60,25 SKK) mesačne, upomienka pri omeškaní splátky úveru alebo plnenia iných záväzkov zo zmluvy: 15 Eur (451,89 SKK)“ sú neprijateľné.

Súd zároveň žalovanú zaviazal vydať žalobkyni sumu 1.839,61 Eur z titulu bezdôvodného obohatenia s 5% úrokom z omeškania.

Prvoinštančný súd v odôvodnení tohto rozsudku konštatoval porušenie § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z.. Úver považoval za bezúročný a bez poplatkov.

Tento rozsudok prvoinštančného súdu bol odvolacím Krajským súdom v Prešove potvrdený ako vecne správny.

Súd ďalej v tomto spore o náhradu primeraného finančného zadostučinenia zistil, že žalobkyňa si zobrala v roku 2011 od žalovanej pôžičku vo výške 5.000 Eur. Splácala ju, aj keď nemala peniaze, pretože

manžel nechcel pracovať. Keďže pôžičiek mali viac, oslovila Združenie na ochranu spotrebiteľov, ktoré jej poradilo, že má právo na vrátenie úrokov.

Prvoinštančný súd zistil, že žalobkyni sa rozpadlo manželstvo, deti odišli z domu, zmenil sa jej život. Všetko sa snažila vyriešiť sama. Lekársku pomoc nevyhľadala. Pomáhal jej otec aj súrodenci. Absolvovala dosť veľa súdnych sporov, veľakrát nikto neprišiel, odročovalo sa. Súdne konanie prežívala so stresom, nervozitou. Manžel si z toho nič nerobil.

Prvoinštančný súd vec posúdil podľa § 1 ods. 1, 2 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a podľa § 5 tohto zákona. Dospel k záveru, že v danom prípade na strane žalobkyne je daný základ uplatňovaného nároku, pretože žalobkyňa si úspešne uplatnila porušenie práva alebo povinnosti voči žalovanej, o čom svedčí rozsudok Okresného súdu v Bardejove sp. zn. 1Csp/54/2018 v spojení s odvolacím rozsudkom. Bolo preukázané, že poskytnutý úver bol vyhlásený za bezúročný a bez poplatkov, boli určené neprijateľné zmluvné podmienky. Preto žalobkyni bolo vydané bezdôvodné obohatenie. Namietané porušenie povinnosti dodávateľa bolo spôsobilé privodiť žalobkyni ujmu. K tejto ujme došlo tým, že žalobkyňa vyplatila žalovanej sumu 1.839,61 Eur navyše. Žalobkyňa sa však domohla úspešného konštatovania porušenia jej práva ako spotrebiteľky a preto základ nároku na primerané finančné zadosťučinenie žalobkyni patrí.

Keďže základ nároku prvoinštančný súd videl za dôvodný, uvažoval o výške priznania nároku. Vychádzal z trvania porušovania práva spotrebiteľa, z rozsahu dopadu tohto porušenia a následkov na žalobkyňu a dospel k záveru, že primerané finančné zadosťučinenie je 400 Eur.

Prihliadol na možné útrapy vzniknuté žalobkyni tým, že sa bola nútená domáhať svojho práva voči žalovanej súdnou cestou. Súd zistil, že navrhovateľka vystupuje v ďalších 18-tich spotrebiteľských sporoch, ktoré sú právoplatne skončené. Počas trvania manželstva žalobkyňa mala viacero úverov a pod ťarchou dlžôb sa jej manželstvo rozpadlo. Manžel zostal pasívny, prestal pracovať a pri splácaní úverov žalobkyni nepomáhal. Žalobkyňa bola odkázaná na pomoc otca a súrodencov. Súd ďalej konštatoval, že vedenie súdnych sporov jej spôsobovalo stres, zdravotné problémy trvajúcej sústavy. Žalobkyňa neostala pasívna, úver voči žalovanej splatila. Priznané finančné zadosťučinenie je dostatočnou satisfakciou a zodpovedá kritériu primeranosti, povahy a rozsahu porušenia práv žalobkyne, ako aj účelu finančného zadosťučinenia, ktoré len sekundárne má sankcionovať porušiteľa a odrádza ho od ďalšieho obdobného konania. Žalobkyňa podľa prvoinštančného súdu v podanej žalobe neprodukovala a ani nepreukázala žiadne ďalšie tvrdenia o konkrétnych dôsledkoch, ktoré mali vplyv na jej konanie a postavenie, na jej psychický či fyzický stav vyvolaný predchádzajúcim súdnym konaním a ani to, ako inak ju ešte takéto súdne konanie poškodilo. Prvoinštančný súd podotkol, že finančné zadosťučinenie je nárok, ktorý je priznávaný spotrebiteľovi nad rámec skorším rozhodnutím reparovanej ujmy. Preto prvoinštančný súd žalobu zamietol.

O trovách konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 CSP a priznal úspešnej žalobkyni nárok na plnú náhradu trov konania. Vychádzal zo skutočností, že nárok žalobkyne je v plnom rozsahu dôvodný čo do základu, pričom určenie výšky závisí od úvahy súdu.

Súd určil lehotu na plnenie v súlade s § 232 ods. 3 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku a to proti vyhovujúcemu výroku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalovaná. Žalovaná tvrdila, že vyhovujúci výrok je nesprávny, pretože súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil.

Žalovaná nespochybňuje právoplatné rozhodnutia, ktoré tvoria hmotnoprávny základ pre uplatnenie primeraného finančného zadosťučinenia. Súhlasila so súdom prvej inštancie v tom, že takýmto hmotnoprávnym základom bolo rozhodnutie Okresného súdu Bardejov sp. zn. 1Csp/54/2018 a jeho následné potvrdenie odvolacím súdom sp. zn. 8CoCsp/12/2020.

Pri určení primeranosti zadosťučinenia však nebola zohľadnená skutočnosť, že úver bol nesprávne určený ako bezodplatný. Na toto súd neprihliadol a tým okrem škody žalovanému, ktorú spôsobilo rozhodnutie v rozpore s názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky celkom neprimerane zaťažuje žalovaného ďalšou povinnosťou. Konajúci súd mal tento hmotnoprávny základ vyjadriť v určení primeranosti zadosťučinenia.

Pokiaľ ide o výšku primeraného zadosťučinenia, táto nemôže byť svojvoľná, je potrebné vychádzať zo závažnosti porušenia práv, povinnosti, z okolností tak na strane žalobcu, ako aj na strane žalovaného, je potrebné zohľadniť okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práv, povinností.

Žalovaný neporušil žiadne svoje povinnosti a v dôsledku konania sp. zn. 1Csp/54/2018 a sp. zn. 8CoCsp/12/2020, bol v rozpore s názorom Najvyššieho súdu SR, vystavený neprimeranej sankcii v podobe bezodplatnosti úveru. S ohľadom na ustálenie judikatúry najvyšších súdnych autorít

v predmetnej veci sa javí bezpredmetný satisfakčný ako aj prevenčný charakter zadosťučinenia. Prvoinštančný súd mal priestor v tomto konaní takýto právny stav z časti napraviť tým, že by žalobu zamietol. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia slúži nie na finančné obohatenie sa žalobcu a na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale mohol zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany.

Žalovaná nesúhlasila s uloženou povinnosťou zaplatiť finančné zadosťučinenie, pričom dostatočná je sankcia bezodplatnosti úveru a náhrada bezdôvodného obohatenia. S touto argumentáciou sa prvoinštančný súd nevysporiadal. Žalovaná nevie, či prvoinštančný súd uplatnil zásadu primeranosti aj vo vzťahu k týmto skutočnostiam, alebo sa nimi vôbec nezaoberal a prečo. Žalovaná tak spochybňuje právny základ pre uplatnenie zadosťučinenia.

Vo vzťahu k výške súd neuviedol, aké právo žalobkyne bolo porušené a teda nie je možné určiť trvanie tohto porušenia. Následky a teda ujmu súd identifikoval ako rozpad manželstva bez akejkoľvek opory v dokazovaní. Okrem toho je zjavné, že ak by bol rozpad manželstva založený na ťarche dlžôb, čo nebolo preukázané, tak toto zavinila žalobkyňa tým, že sa zadlžovala, nie žalovaný ako veriteľ. Je nepresvedčivá predstava, že ujmu žalobkyňi privodilo jej pôsobenie v 18 spotrebiteľských sporoch, keď ani jeden tento spor nie je so žalovanou. Ak vedenie sporov spôsobovalo žalobkyňi stres, nemusela ich iniciovať. Súd pri určovaní primeraného finančného zadosťučinenia musí brať do úvahy povahu zásahu do práv spotrebiteľa a primeranosť, ktorá musí byť posudzovaná z objektívnych hľadísk. Subjektívne hľadiská nie sú určujúce.

Preto žalovaná žiadala, aby súd zmenil prvoinštančné rozhodnutie tak, že žalobu v plnom rozsahu zamietne.

3. K odvolaniu sa žalobkyňa písomne nevyjadрила.

4. Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ustanovenia § 34 CSP preskúmal napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu podľa zásad uvedených v § 379 a násl. CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario a zistil, že prvoinštančné rozhodnutie čo do základu je správne. K zmene bolo potrebné pristúpiť len čo do úvahy prvoinštančného súdu o výške primeraného finančného zadosťučinenia priznaného žalobkyňi.

5. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. posledná veta, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

Účelom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované zákonné ustanovenie vyžaduje je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinností treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinností, napr. nárok na náhradu škody alebo nárok z bezdôvodného obohatenia alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétnej vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. Žiadnu inú podmienku, aby bola spotrebiteľovi priznaná konkrétna ujma zákon nevyžaduje. Dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa je ľahšie, odpadá preukazovanie základu uplatneného nároku, postačuje tvrdenie a osvedčenie výšky uplatňovaného nároku.

6. Prvoinštančný súd vo svojom rozhodnutí vychádzal zo zistení, že žalobkyňa si úspešne uplatnila porušenie práv samostatnou žalobou a to rozsudkom Okresného súdu Bardejov sp. zn. 1Csp/54/2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8CoCsp/12/2020 zo dňa 29.04.2021, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 25.05.2021. V rámci tohto konania žalobkyňa jednak získala nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.839,61 Eur s príslušenstvom, a navyše bola určená konkrétna zmluvná podmienka uvedená v čl. I základné ustanovenia zmluvy o poskytovaní spotrebiteľského úveru s poistením pre fyzické osoby z 08.07.2011 za neprijateľnú. Tieto okolnosti samé o sebe postačujú, vzhľadom na právoplatnosť súdneho rozhodnutia, na potvrdenie základu uplatňovaného nároku žalobkyne na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

V priebehu konania o priznanie finančného zadosťučinenia súd nie je oprávnený preskúmať dôvodnosť rozhodnutia prvoinštančného súdu, ktoré je už právoplatné a inak prejudiciálne posúdiť

základ uplatňovaného nároku žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenie. Právoplatný rozsudok vo výroku je záväzný, vykonateľný a dôvody uvedené v tomto rozsudku sú dôvodmi svedčiacimi o aktivite žalobkyne úspešne domáhať sa svojich porušených práv voči žalovanej. Preto prvoinštančný súd v konaní o priznaní nároku na primerané finančné zadosťučinenie už nemohol sa bližšie zaoberať okolnosťami, pre ktoré bola žalobkyňa v pôvodnom konaní úspešnou.

7. Pri posudzovaní nároku žalobkyne čo do základu niet dôvodu, aby nebolo zohľadnené kritériom primeranosti.

Kritériom primeranosti finančného zadosťučinenia sa aplikuje a je rozhodujúce pri určení jeho konkrétnej výšky, ktorá sa určuje úvahou so zreteľom na okolnosti každého jednotlivého prípadu.

Z vykonaného dokazovania pred prvoinštančným súdom nevyplývajú žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 400 Eur.

Pri určovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia je potrebné zohľadniť okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, ich dosah na individuálnosť feru žalobkyne, závažnosť porušenia práv žalobkyne ako spotrebiteľa. Je potrebné zohľadniť aj dôsledky, ktoré mali vplyv na žalobkyňu, na jej postavenie, na jej psychický fyzický stav v dôsledku konania žalovanej.

Tu prvoinštančný súd tak, ako mal vykonané dokazovanie, prihliadol na tvrdené možné útrapy žalobkyne, ktoré mohla pociťovať v súvislosti so svojou aktivitou v spore sp. zn. 1Csp/54/2018 Okresného súdu Bardejov. S uvedenou okolnosťou sa stotožňuje aj odvolací súd a je toho názoru, že aktívna účasť v spore je stresujúcim prvkom a zasahuje do bežného chodu života ktoréhokolvek z občanov navyiac, ak v kontexte so zlou rodinnou a finančnou situáciou sa snaží žalobkyňa sama bez podpory rodiny riešiť vážny finančný problém. Z obsahu vykonaného dokazovania bolo totiž preukázané, že žalobkyňa bola zúčastnená v 18 súdnych sporoch, kde aj voči iným veriteľom bola nútená brániť svoje finančné spotrebiteľské práva. Účasť žalobkyne v ďalších spotrebiteľských sporoch s inými veriteľmi nemôže súd zohľadniť vo vzťahu k žalovanej.

V priebehu konania však žalobkyňa netvrdila a ani nebolo preukázané, že v dôsledku konania žalobkyne a práve pre spor so žalovanou vo veci sp. zn. 1Csp/54/2018 sa jej manželstvo rozpadlo. Odvolací súd pripúšťa, že napätá finančná situácia v rodine mohla mať dopad na manželské spolužitie, avšak v prejednávanej konkrétnej veci táto vec nebola preukázaná ako dôvod rozvratu manželstva.

Túto okolnosť odvolací súd len zohľadňuje v kontexte životnej situácie žalobkyne pri určovaní výšky priznaného primeraného finančného zadosťučinenia. V tom istom kontexte odvolací súd prihliadol aj na pasivitu jej manžela pri splácaní dlhov.

Vzhľadom na uvedené, keďže neboli zo strany žalobkyne predložené ďalšie dôkazy a ani len tvrdenia, odvolací súd na rozdiel od prvoinštančného súdu dospel úvahou k záveru, že priznané finančné zadosťučinenie v celkovej sume 100 Eur za toto konkrétne konanie je primerané a zodpovedajúce kritériám určených v zákone a vyvažujúce nerovné postavenie žalobkyne a žalovanej pri uzatváraní zmluvy o úvere.

8. Preto odvolací súd v prevyšujúcej časti nárok žalobkyne ako nedôvodný zamietol (čo do 300 eur).

9. O trovách odvolacieho konania a konania v celom rozsahu rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP s použitím ustanovenia § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP. Čo do základu v plnom rozsahu bola žalobkyňa úspešnou stranou sporu. Výška náhrady trov konania bude závisieť od priznanej istiny, ktorá bola ustálená na základe úvahy súdu vo výške 100 eur.

O výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením prvoinštančným súdom.

10. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).